

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Ρόϊδω Μητούλα

*Καθηγήτρια Τοπικής και Περιφερειακής
Ανάπτυξης - Αστικής Ανασυγκρότησης*

Email: mitoula@hua.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

❖ Έδρα : Κέρκυρα

❖ Περιφερειακές
Ενότητες:

✓ Κέρκυρας

✓ Κεφαλληνίας

✓ Λευκάδας

✓ Ζακύνθου

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων έχει συνολική έκταση 2.318 τ.χλμ. καλύπτει δηλαδή το 1,8% της συνολικής έκτασης της χώρας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

- Τα Ιόνια νησιά βρίσκονται **κατά μήκος της δυτικής ηπειρωτικής ακτής της Ελλάδας.**
 - Στη Περιφέρεια Ιονίων Νήσων περιλαμβάνονται **33 νησιά**, εκ των οποίων κατοικούνται μόνο τα **14**, δηλαδή η Κέρκυρα, η Λευκάδα, η Κεφαλληνία, η Ζάκυνθος, οι Οθωνοί, η Ερεικούσσα, το Μαθράκη, οι Παξοί, οι Αντίπαξοι, το Μεγανήσι, ο Κάλαμος, ο Καστός, η Ιθάκη και οι Στροφάδες.
 - Ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ανέρχεται σε **207.855 κατοίκους** (ΕΛΣΤΑΤ-2011) και αντιστοιχεί στο 1,93% του πληθυσμού της χώρας
-

Οικονομία και Παραγωγικό Περιβάλλον

Δυνατά Σημεία	Αδυναμίες
<ul style="list-style-type: none">❖ Η λειτουργία ΑΕΙ και ΤΕΙ με εξειδίκευση σε θέματα που άπτονται τους τομείς RIS (όπως αγροδιατροφή & περιβάλλον, κ.ά).❖ Η αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού τα τελευταία χρόνια.❖ Η εμπειρία στη διαχείριση-λειτουργία Κοινωνικών Δομών και οι υποδομές υγείας.❖ Υψηλή αναγνωρισιμότητα της ΠΙΝ ως ένας από τους δημοφιλέστερους και διεθνώς γνωστούς τουριστικούς προορισμούς της Μεσογείου.❖ Συγκέντρωση υψηλής ποιότητας πολιτιστικού αποθέματος.❖ Οι εναλλαγές που ικανοποιούν τις διαφορετικές απαιτήσεις, τόσο του παραδοσιακού τουρισμού, όσο και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.❖ Το ανάγλυφο και οι πόροι της περιοχής έχουν τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον πρωτογενή τομέα.❖ Ύπαρξη σημαντικού αριθμού τοπικών προϊόντων με δυνατότητες πιστοποίησης ως ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ.❖ Δομημένο περιβάλλον στις αστικές περιοχές με υψηλή αρχιτεκτονική και πολιτιστική αξία.	<ul style="list-style-type: none">❖ Χαμηλό επίπεδο διαθέσιμων πόρων, υλικών και ανθρώπινων, για έρευνα και τεχνολογία.❖ Έλλειψη συστημάτων και δομών υποστήριξης καινοτομίας.❖ Έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης ΑΕΙ/ΑΤΕΙ με τη λειτουργία και τη στόχευση των ΜΜΕ.❖ Υψηλή εξάρτηση από τους ταξιδιωτικούς πράκτορες, ιδίως του εξωτερικού που προωθούν το «οργανωμένο πακέτο».❖ Μη αναγνωρισιμότητα τοπικών προϊόντων.❖ Ενδοπεριφερειακές ανισότητες μεταξύ των οικονομιών των νησιών και του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων.❖ Αυξανόμενες πιέσεις στα διαθέσιμα βασικών φυσικών πόρων (π.χ. νερό).❖ Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης του τουριστικού κυκλώματος με το λοιπό τοπικό παραγωγικό σύστημα❖ Συνεχιζόμενη διαρροή εργατικού δυναμικού από τον πρωτογενή τομέα προς το εμπόριο, την εστίαση, τις κατασκευές και τον τουρισμό.❖ Έντονη εποχικότητα της αγοράς εργασίας, εξαιρετικά αυξημένη ανεργία κατά τους χειμερινούς μήνες, ανάλογη με το βαθμό τουριστικής ανάπτυξης των νησιών.

Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none">❖ Ανάπτυξη πρωτογενούς & δευτερογενούς τομέα σε συνέργεια με τον Τουρισμό.❖ Αξιοποίηση αναγνωρίσιμων τοπικών προϊόντων, με χρήση και βιολογικών μεθόδων παραγωγής.❖ Διάθεση των τοπικών αγροτικών προϊόντων στους επισκέπτες με στόχο την αξιοποίηση των εδαφικών παραγωγικών πόρων και την ταυτόχρονη ολοκλήρωση της προώθησης της τοπικής ταυτότητας στο τουριστικό προϊόν.❖ Αξιοποίηση Πόρων του ΕΣΠΑ και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων.❖ Διασύνδεση της διαδικασίας της έρευνας και καινοτομίας με την παραγωγική διαδικασία.❖ Εξοικείωση με τη διάσταση της κοινωνικής οικονομίας και προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.❖ Ενίσχυση της δικτύωσης και των συνεργασιών του Πανεπιστημίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.❖ Αξιοποίηση της διεθνούς ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή, με παράλληλη εισαγωγή τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη συστημάτων αντιμετώπισης περιβαλλοντικών κινδύνων.❖ Αξιοποίηση των γειτονικών θαλάσσιων και χερσαίων Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών.	<ul style="list-style-type: none">❖ Πιέσεις για εξάντληση της φέρουσας ικανότητας ορισμένων νησιών της Περιφέρειας, που μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.❖ Οριστική επικράτηση του μη βιώσιμου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης.❖ Αυξανόμενο ποσοστό ανεργίας και ιδιαίτερα των νέων και γυναικών.❖ Αύξηση του ανταγωνισμού στον τουρισμό από τις γειτονικές περιοχές της Αδριατικής και τις βαλκανικές χώρες, μέσω της ευρύτερης προβολής τους και την προσφορά ελκυστικότερων πακέτων διακοπών.❖ Αύξηση της εσωτερικής μετανάστευσης.❖ Αδυναμία υλοποίησης κρουαζιέρας των Ιονίων❖ Μη ενσωμάτωση και σύνδεση της έρευνας και καινοτομίας με το παραγωγικό σύστημα.❖ Συνέχιση των τάσεων για πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης.❖ Πιέσεις στη φέρουσα ικανότητα των νησιών , που μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής.❖ Κίνδυνος υποβάθμισης των περιβαλλοντικών πόρων και της κατάστασης των οικοσυστημάτων.

SWOT Analysis Υποδομές στις Μεταφορές

Δυνατά Σημεία	Αδυναμίες
<ul style="list-style-type: none">❖ Ύπαρξη αεροδρομίων που υποδέχονται μεγάλο αριθμό επιβατών ετησίως.❖ Ύπαρξη ελικοδρομίων σε νησιά χωρίς αεροδρόμια.❖ Ύπαρξη λιμανιών σε όλες τις Περιφερειακές Ενώτητες.❖ Σημαντική βελτίωση της προσπελασιμότητας από τη Βόρεια Ελλάδα μέσω της Εγνατίας Οδού.	<ul style="list-style-type: none">❖ Συνθήκες μειωμένης / περιορισμένης προσπελασιμότητας, αλλά και ανεπαρκών ενδοπεριφερειακών μεταφορών, λόγω της διπλής νησιωτικότητας (μεγάλα και μικρά νησιά).❖ Χαμηλή πυκνότητα / ποιότητα του οδικού δικτύου πρόσβασης από τα αστικά κέντρα της χώρας (εξαίρεση αποτελεί η πρόσβαση από την Βόρεια Ελλάδα μέσω Εγνατίας Οδού).❖ Χαμηλή συχνότητα δρομολογίων δημόσιας συγκοινωνίας από τα αστικά κέντρα στην ύπαιθρο και στα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος.

Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none">❖ Αξιοποίηση της δυνατότητας κατασκευής και λειτουργίας υδατοδρομίων με στόχο την συγκοινωνιακή σύνδεση των νησιών της Περιφέρειας με υδροπλάνα.❖ Αξιοποίηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης του εγχώριου και διεθνούς τουρισμού που διακινείται μέσω ακτοπλοΐας, κρουαζιερόπλοιων και θαλαμηγών.❖ Βελτίωση των αεροπορικών και ακτοπλοϊκών διασυνδέσεων και των τακτικών δρομολογίων, με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα νησιά από το εσωτερικό της χώρας και τις γειτονικές χώρες.❖ Επέκταση και βελτίωση της λιμενικής υποδομής και ανωδομής με κατεύθυνση την αύξηση του βαθμού εξυπηρέτησης ακτοπλοΐας και τουρισμού.❖ Αξιοποίηση του θαλασσίου άξονα Αδριατικής - Ιονίου - Ανατολικής Μεσογείου που προωθείται στο πλαίσιο των Διευρωπαϊκών Δικτύων.❖ Αξιοποίηση του οδικού άξονα της Εγνατίας Οδού, η οποία έχει βελτιώσει δραστικά την προσπελασιμότητα και διασύνδεση κυρίως με τη Βόρεια Ελλάδα και με τις χώρες της Βαλκανικής.	<ul style="list-style-type: none">❖ Η αδυναμία διασφάλισης των αναγκαίων χρηματοδοτήσεων για την ολοκλήρωση των έργων.❖ Αναποτελεσματικό θαλάσσιο δίκτυο συγκοινωνιών – μεταφορών.❖ Οι παρεμβάσεις στα λιμάνια των Περιφερειακών Ενοτήτων έχουν δημιουργήσει προβλήματα στο παραλιακό μέτωπο των πόλεων με αύξηση της κίνησης.❖ Καθυστέρηση στην υλοποίηση της Ιόνιας Οδού και συναφών οδικών αξόνων, που παρέτεινε τη δυσκολία πρόσβασης από την ηπειρωτική Ελλάδα.❖ Η αύξηση του ανταγωνισμού από άλλα Μεσογειακά τουριστικά λιμάνια

ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

- **Βασικά γεω-μορφολογικά** χαρακτηριστικά των Ιόνιων Νησιών είναι οι ορεινοί όγκοι με μεγάλο υψόμετρο, οι λιμνοθάλασσες, τα ποτάμια, καθώς και οι εύφορες πεδιάδες.
- Τα **υψηλότερα όρη** είναι ο Αίνος (Μεγάλος Σωρός), οι Χιονίστρες, ο Σταυρός και η Κουρκουμπιά στην Κεφαλονιά, ο Σταυρωτάς (ή Ελάτη) στη Λευκάδα, ο Παντοκράτορας στην Κέρκυρα, και ο Βραχιώνας στη Ζάκυνθο. Συνολικά, οι ορεινές εκτάσεις καλύπτουν το 28,3% της έκτασης της περιφέρειας, οι ημιορεινές το 35,8%, ενώ το 35,9% των εκτάσεων είναι πεδινές.
- Οι **ορεινές εκτάσεις** της Λευκάδας καλύπτουν το 72,6% του νησιού.
- Η Κεφαλονιά μαζί με τη Ζάκυνθο έχουν επίσης εκτεταμένες **ζώνες ημιορεινών** εκτάσεων, 41,84% και 55,15% αντίστοιχα.
- Οι πιο εκτεταμένες **πεδινές εκτάσεις** εντοπίζονται στο κέντρο της Κέρκυρας και φτάνουν το 68,32% περίπου της έκτασης του νησιού. Όλα τα νησιά έχουν πλούσια βλάστηση και το καθένα έχει μια ιδιαίτερη φυσικό-γεωγραφική ταυτότητα.

- Μεγαλύτερη λίμνη της Κέρκυρας με έκταση 4τχλμ.
- Αποτελεί σημαντικό υδροβιότοπο
- Χωρίζεται από μια στενή λωρίδα γης από το Ιόνιο Πέλαγος

- Από υδρολογικής άποψης τα Ιόνια νησιά χαρακτηρίζονται από ανεπτυγμένα και περίπλοκα δομημένα καρστικά συστήματα που εκφορτίζονται σε **πλούτο πηγών**.
- Ενδεικτικά αναφέρονται από την Κεφαλονιά οι **πηγές γλυκού** νερού Αγίου Ιωάννη και Παπαδάτου και οι υφάλμυρες πηγές Καραβόμυλου και Αγίας Ευφημίας, η **παράκτια υφάλμυρη πηγή** Κερί που αναβλύζει στη Ζάκυνθο, καθώς και οι πηγές του Αγίου Σπυρίδωνα, της Κληματιάς και των Νυμφών στην Κέρκυρα.
- Αν και **απουσιάζουν τα σημαντικά ποτάμια**, οι υψηλές βροχοπτώσεις, σε συνδυασμό με την παρουσία πολλών πηγών, έχουν συντελέσει στη δημιουργία πολυάριθμων χειμάρρων, καθώς και μερικών ρεμάτων μόνιμης ροής .
- Εχουν καταγραφεί **98 υγρότοποι (89 φυσικοί και 9 τεχνητοί)** συνολικής έκτασης 22.504 στρεμμάτων. Οι περισσότεροι εντοπίζονται στην Κέρκυρα (50 φυσικοί και 2 τεχνητοί) και στην Κεφαλονιά (20 φυσικοί και 2 τεχνητοί), ενώ η Ιθάκη έχει μόνο έναν φυσικό υγρότοπο.

ΧΛΩΡΙΔΑ

- Ο ενδημισμός της χλωρίδας των νησιών του Ιονίου δεν είναι ιδιαίτερα υψηλός, αν τον συγκρίνουμε με αυτόν των νησιών του Αιγαίου.
- Συνολικά στα Ιόνια νησιά έχουν καταγραφεί περισσότερα από 160 ενδημικά είδη φυτών, τοπικά ή της Ελλάδας, ενώ έχουμε και παραδείγματα στενότοπων ειδών όπως η **Viola cephalonica** (κρίσιμως κινδυνεύον) που συναντάμε στις κορυφές του Αίνου.
- Άλλα τοπικά ενδημικά είδη των Ιονίων είναι η **Silene cephalenia** (κρίσιμως κινδυνεύοντα), η **Saponaria aenesia** (κινδυνεύον), το άγριο κρεμμύδι (*Alium ionicum*), η κολλητσίδα (*Galium mixtum*), η αρενάρια της Λευκάδας (*Arenaria leucadia* κινδυνεύον), ο στάχυς **Stachys ionica**, πολλά είδη ορχιδέας όπως η σεραπιάς του Ιονίου (*Serapias ionica*) και η **Ophrys gottfriediana**.
- Πολύ ενδιαφέρουσες περιοχές, από χλωριδική άποψη, είναι οι συνήθως απόκρημνες δυτικές ακτές των Ιόνιων Νησιών που φιλοξενούν μια εξειδικευμένη χλωρίδα χασμοφυτικών ειδών όπως η *Asperula naufraga* (κινδυνεύον), τα τρωτά *Centauria raxorum* και *Limonium antiraxorum* και άλλα όπως τα *Limonium zacynthium*, *L. lithacense* κ.ά.

Πανίδα

- Όσον αφορά στην πανίδα, στα Ιόνια συναντάμε το 40% περίπου των αμφιβίων της χώρας, καθώς και σημαντικό αριθμό ερπετών, ανάμεσά τους και την **ενδημική μωραιτόσαυρα** (Κεφαλονιά και Ιθάκη).
- Στην Κέρκυρα υπάρχει και ο **κερκυρογωβιός**, κρισίμως κινδυνεύον είδος ψαριού του γλυκού νερού.
- Σημαντική είναι η παρουσία της **θαλάσσιας χελώνας καρέτα** (κινδυνεύον), με το 25% των φωλιών του είδους στη Μεσόγειο και το 43% των φωλιών της Ελλάδας να βρίσκεται στη Ζάκυνθο.
- Στις ακτές της Ζακύνθου και της Κεφαλονιάς έχουν καταγραφεί επίσης σημαντικοί αναπαραγόμενοι πληθυσμοί της **μεσογειακής φώκιας** (κρισίμως κινδυνεύον).
- Αξίζει να αναφερθεί και η παρουσία ενός μικρού και απομονωμένου πλέον πληθυσμού **κοινού δελφινιού** (κινδυνεύον) στο εσωτερικό Ιόνιο, στην περιοχή του Καλάμου.

- Στην Κέρκυρα ζουν επίσης **βίδρες** (κινδυνεύον .Ο ενδημισμός είναι σχετικά χαμηλός και αφορά κυρίως ασπόνδυλα είδη, μιας και μπορούμε να αναφέρουμε 19 ενδημικά είδη χερσαίων μαλακίων, καθώς και το **ενδημικό Οδοντόγναθο** (*Ceriatryon georgifreyi*, τρωτό).
- **Πλούσια είναι και η ορνιθοπανίδα στα Ιόνια**, κυρίως όσον αφορά στα μεταναστευτικά πουλιά. Σε αυτά εντοπίζονται σπάνια μεσογειακά είδη, όπως **βαλτόπαπιες (τρωτό), λιοστριτσίδες, μαυρόλαιμοι τσιροβάκοι, φρυγανοτσίχλωνα και κερκότριχες.**
- Οι λιμνοθάλασσες της Κέρκυρας είναι σημαντικές για είδη όπως οι ερωδιοί, πάπιες και παράκτια είδη. Εκεί ξεχειμωνιάζει και ο **στικταετός** (κινδυνεύον). Σημαντικοί είναι επίσης οι αριθμοί των υδρόβιων πουλιών, όπως οι ερωδιοί και τα γλαρόνια .

WWF Greece-2007

Οι θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας της φύσης περιλαμβάνουν:

- 1 **Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο** (Ζακύνθου, κόλπου Λαγανά και νήσων Στροφάδων)
- 1 **Εθνικό Δρυμό** (Αίνου).
- 19 περιοχές οι οποίες περιλαμβάνονται στο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο **Natura 2000** [Οδηγίες 92/43/ΕΚ και 2009/147/ΕΚ (79/409/ ΕΟΚ)].
- 11 **Καταφύγια Άγριας Ζωής**.
- Ο πυρήνας του Εθνικού Δρυμού Αίνου και ο Κόλπος του Λαγανά έχουν επίσης ενταχθεί στο **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιογενετικών Αποθεμάτων** που θέσπισε το Συμβούλιο της Ευρώπης για τη διατήρηση αντιπροσωπευτικών δειγμάτων χλωρίδας, πανίδας και φυσικών περιοχών της Ευρώπης.

ΙΣΤΟΡΙΑ

- ❖ Τα Ιόνια νησιά έχουν πλούσια ιστορία που χάνεται στο βάθος του χρόνου.
- ❖ Ακολούθησαν μια κοινή πορεία στο διάβα του χρόνου ανεξάρτητα από την κυρίως Ελλάδα τα τελευταία 800 χρόνια, και δεν υπήρξαν μέρος της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ούτε έζησαν την Τουρκοκρατία όπως η υπόλοιπη Ελλάδα.
- ❖ Βενετοκρατούμενα δέχτηκαν επιρροές από την δύση με αποτέλεσμα να έχουν μια ιδιομορφία εντελώς διαφορετική από τις απέναντι ελληνικές ακτές.

ΜΝΗΜΕΙΑ

- ❖ **Δημαρχείο της Κέρκυρας:** Το μνημείο είναι εντοιχισμένο στον ανατολικό τοίχο της loggia, μετέπειτα Θεάτρου Σαν Τζάκομο (San Giacomo).
- ❖ **Ανάκτορο των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου – Κέρκυρα:** Μοναδικό μουσείο στην Ελλάδα, το οποίο ιδρύθηκε το 1927 από τον διπλωμάτη Γρηγόριο Μάνο.
- ❖ **Αχίλλειο - Κανόνι :** Σε μια από τις πιο δημοφιλείς τοποθεσίες της Κέρκυρας, το Αχίλλειο χτίστηκε μεταξύ 1889 -1891 στο χωριό Γαστούρι, πάνω σε ένα λόφο με θέα στο Ιόνιο Πέλαγος, στον τόπο όπου ο Έλληνας φιλόσοφος Πέτρος Βράιλας Αρμένης έζησε.
- ❖ **Βιβλιοθήκη Λευκάδας :** Διώροφο κτίριο με έντονα νεοκλασικά στοιχεία, το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της πόλης της Λευκάδας. Κτίστηκε μεταξύ 1888 - 1906. Το κτίριο αρχικά ήταν ιδιοκτησία Πάνου Ζουλίνου.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Αρχαιολογικά Μουσεία Κέρκυρας και
Παλαιόπολης

Τα Μουσεία Καποδίστρια, Σολωμού και
Ασιατικής Τέχνης στην Κέρκυρα

Οργανωμένες Πινακοθήκες στην Κέρκυρα και
Παλιό και Νέο Φρούριο Κέρκυρας

Τα Μουσεία Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθίων
στη Ζάκυνθο, Κοργιαλένιο Ιστορικό και
Λαογραφικό Μουσείο στην Κεφαλλονιά

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκάδας

κ.ά.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ο πολιτισμός των Ιονίων Νήσων, έχει επηρεασθεί έντονα από τη δύση. Ίδρυση της Ακαδημίας της Κέρκυρας (1656), ίδρυση Ιόνιας Ακαδημίας (1808), ίδρυση νεας Ιόνιας Ακαδημίας (1824)

Εξαίρετοι φιλόσοφοι, ποιητές και καθηγητές - Ανδρέας Κάλβος, Κωνσταντίνος Τυπάλδος, Διονύσιος Σολωμός

Περίφημες μπάντες του Ιονίου, πολυάριθμες και πολυπληθείς σε όλα τα νησιά, αποτελούν απομεινάρι της αγγλικής περιόδου. Η μουσική, λαϊκή και εκκλησιαστική, είναι επηρεασμένη από τη Δύση.

Κορυφαίοι λογοτέχνες της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας – Γεράσιμος Μαρκοράς, Ανδρέας Λασκαράτος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Οι επιπτώσεις από την παρατεταμένη οικονομική κρίση που έπληξε τη χώρα, επηρέασαν αρνητικά την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Η εμφάνιση των δυσμενών εξελίξεων ανιχνεύεται σε ορισμένους δείκτες, όπως:
 - **το ΑΕΠ**, που υπέστη σημαντική μείωση
 - **το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε**
 - **ο τουρισμός μειώθηκε**
- Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται στην κατάταξη της Περιφέρεια Ιονίων Νήσων στην **249η θέση ανάμεσα στις 262 Ευρωπαϊκές Περιφέρειες** και στην **6η θέση των 13 Ελληνικών Περιφερειών**, με βάση το δείκτη «περιφερειακής ανταγωνιστικότητας».

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πιο αναλυτικά ο πρωτογενής τομέας παρ' όλο που για χρόνια ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων παρουσιάζει στασιμότητα, διότι συντηρούνται ακόμα οι χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες και κατά συνέπεια το νέο ενεργό δυναμικό να μην επιλέγει να απασχολείται στον πρωτογενή τομέα.

Ο μαζικός τουρισμός, η αλιεία και οι ιχθυοκαλλιέργειες συνυπάρχουν με πολύ καλά στοιχεία φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος, δημιουργούν όμως συνθήκες κορεσμού και ασυμβατότητας σε πολλές περιπτώσεις μεταξύ τους αλλά και με το περιβάλλον.

Επιπροσθέτως ο δευτερογενής τομέας διατηρεί τη δεύτερη θέση μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας της Περιφέρειας. Με τον αριθμό των μονάδων να φτάνει τις 35.096, ο κύκλος εργασίας (σε χιλιάδες ευρώ) στα 2.920.334 και ο αριθμός απασχολούμενων τις 73.324.

Πρωτογενής Τομέας

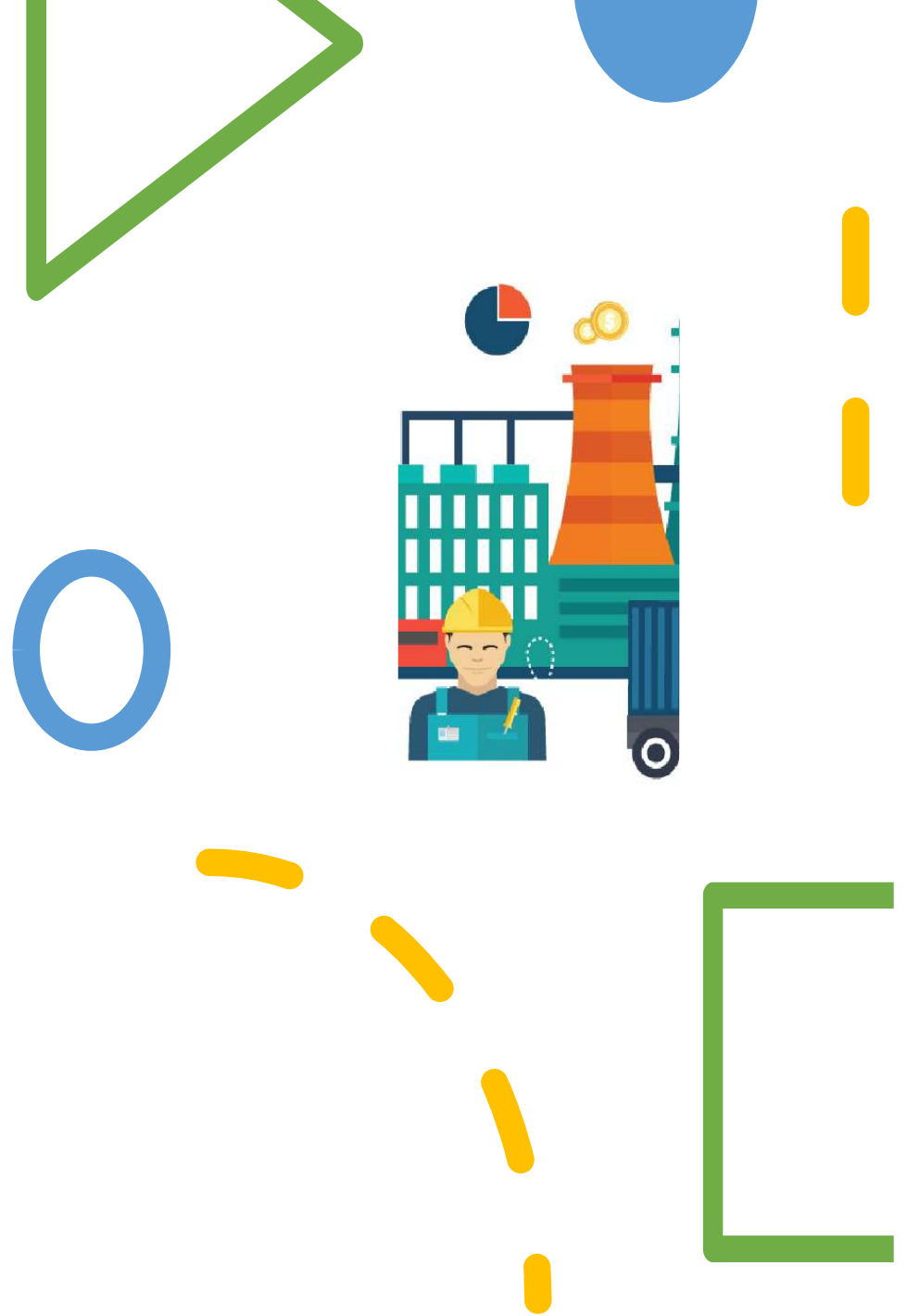
Τρέχοντες και Μελλοντικοί Στόχοι:

- Στον κλάδο της γεωργίας, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη διατήρηση και αύξηση της παραγωγής των τοπικών προϊόντων, στη στροφή προς τις βιολογικές εκμεταλλεύσεις και στην καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής.
- Στον κλάδο της κτηνοτροφίας προωθείται η πρόληψη συγκρουσιακών σχέσεων με άλλες δραστηριότητες και η χωροθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών από τον υποκείμενο σχεδιασμό. Στόχος είναι η ισόρροπη ανάπτυξη του κλάδου με τις υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες και με κατάλληλες υποδομές προσαρμοσμένες στην ιδιαιτερότητα της νησιωτικότητας
- Στον κλάδο της αλιείας, προβλέπεται η περαιτέρω βελτίωση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων αλιευτικών καταφυγίων και υποδομών για την μεταποίηση και εμπορία των αλιευμάτων, ενώ αξιόλογη σε μέγεθος δραστηριότητα αποτελούν και οι ιχθυοκαλλιέργειες. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην αποφυγή των συγκρούσεων με τις δραστηριότητες του τουρισμού και της αναψυχής στην παράκτια ζώνη και η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Δευτερογενής Τομέας

Πρωθείται η χωρική οργάνωση της μεταποιητικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της μικρής και ποιοτικής παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων για την κλίμακα του νησιωτικού χώρου και την προβολή της τοπικότητας των Ιονίων και του κάθε νησιού ξεχωριστά.

Τουρισμός

- Η Περιφέρεια Ιόνιων Νήσων έχει φτάσει σε **ένα πρωταρχικό πρότυπο τουριστικής δραστηριότητας** που το προσδιορίζει η «**μαζικότητα**».
- Η Περιφέρεια ξεχωρίζει λόγω του τουρισμού της που έχει κατορθώσει να κατέχει **μια υψηλή θέση** στον τομέα της ελληνικής τουριστικής αγοράς. **Όμως κάποιοι δείκτες** όπως, διάρκεια παραμονής και βαθμός πληρότητας, ένταση εποχικότητας, μέσο έσοδο ανά δωμάτιο **σημειώνουν τάσεις στασιμότητας και μείωσης.**
- Αυτό συμβαίνει διότι η Περιφέρεια επικεντρώνεται σε ένα είδος τυποποιημένου τουρισμού ο οποίος έχει **μικρή Προστιθέμενη Αξία**, με μεγάλες πιέσεις στο περιβάλλον και μη ικανοποιητική διάχυση των ωφελειών.

Μελλοντικοί Στόχοι στον Τομέα του τουρισμού:

Προβλέπεται η αναβάθμιση του μαζικού τουρισμού. η ανάπτυξη του ποιοτικού τουρισμού και η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος μέσω της ενίσχυσης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με προβολή του ιδιαίτερου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου.

Η τουριστική δραστηριότητα στην Περιφέρεια αναπτύσσεται με δύο βασικές μορφές: παραθαλάσσιου, μαζικού τουρισμού και ειδικού - εναλλακτικού τουρισμού.

- **Οι περιοχές παραθαλάσσιου. μαζικού τουρισμού** της Περιφέρειας αποτελούν αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές. Οι αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές εντοπίζονται στον παράκτιο χώρο των Π.Ε. Κέρκυρας και Ζακύνθου και οι αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές εντοπίζονται στον παράκτιο χώρο των Π.Ε. Λευκάδας και Κεφαλονιάς.
- **Οι περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού** εντοπίζονται στα νησιά: Κέρκυρα. Λευκάδα. Κεφαλονιά. Ιθάκη και Ζάκυνθο, καθώς και τα Διαπόντια νησιά, Παξοί, Αντίπαξοι, Μεγανήσι, Κάλαμος, Καστός.

Εξορυκτικές δραστηριότητες - Υδρογονάνθρακες

Προωθείται η έρευνα και πιθανή εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στον θαλάσσιο χώρο ως δραστηριότητα επιπέδου εθνικής οικονομίας με:

- ✓ τους κατάλληλους όρους και περιορισμούς στο πλαίσιο ολοκληρωμένων πολιτικών της θαλάσσιας οικονομίας και της θαλάσσιας στρατηγικής
- ✓ την προϋπόθεση του αυστηρού ελέγχου των προτύπων προστασίας του περιβάλλοντος, λαμβάνοντας υπόψη τη σεισμικότητα της περιοχής και το βάθος εξόρυξης.

Ο καθορισμός χωρικών ενοτήτων εξόρυξης υδρογονανθράκων θα ακολουθήσει τις αντίστοιχες έρευνες στο Ιόνιο (περιοχή βόρεια και δυτικά της Κέρκυρας, περιοχή Ιθάκης – Κεφαλονιάς, περιοχή Πατραϊκού Κόλπου και περιοχή νοτιοανατολικά της Ζακύνθου).

Στον κλάδο των βιομηχανικών ουκτών και των αδρανών υλικών προωθείται η οονάνωση της δραστηριότητας σε λατομικές ζώνες. υπό την προϋπόθεση της συμβατότητας με τις λοιπές δραστηριότητες και λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Οι πύλες του δικτύου μεταφορών είναι:

1. Οδικές Πύλες: Η μόνη οδική πύλη εθνικής σημασίας είναι η Λευκάδα, λόγω της οδικής σύνδεσής της με την ηπειρωτική χώρα.
2. Θαλάσσιες Πύλες: Στις διεθνείς θαλάσσιες πύλες περιλαμβάνονται οι λιμένες της Κέρκυρας, της Λευκάδας, του Αργοστολίου, της Σάμης και της Ζακύνθου. Προωθούνται νέες υποδομές για υδατοδρόμια και για τη διεθνή κρουαζιέρα. Εθνικές θαλάσσιες πύλες αποτελούν οι λιμένες που εξυπηρετούν κυρίως διαπεριφερειακές συνδέσεις και συγκεκριμένα: Λευκίμμη, Πόρος, Πισαετός και Βαθύ Ιθάκης. Ως περιφερειακές θαλάσσιες πύλες ορίζονται όλα τα λιμάνια των μικρών νησιών και του κατακόρυφου άξονα: Βασιλική, Φισκάρδο, Πεσσάδα και Άγιος Νικόλαος.
3. Αεροπορικές Πύλες: Ως αεροπορικές πύλες νοούνται όλοι οι αερολιμένες, που βρίσκονται στην Περιφέρεια (Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου).

Μεταφορική υποδομή

- Στόχος είναι η πύκνωση των αεροπορικών και θαλάσσιων συνδέσεων, η τόνωση των μεταφορών που συμβάλλουν στην ενδοπεριφερειακή συνοχή, η ενίσχυση της συνδυασμένης και συμπληρωματικής χρήσης αεροπορικών και ακτοπλοϊκών μέσων, η προώθηση της πολιτικής του «μεταφορικού ισοδύναμου» καθώς και η χρήση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών για την επικοινωνία και τις μεταφορές.

Προτεραιότητα έχει η υλοποίηση του διαμήκη άξονα διασύνδεσης των νησιών Βορρά-Νότου, σε συνδυασμό με τον «Ιόνιο Διάπλου», καθώς και η διασύνδεσή του, στο πλαίσιο των συνδυασμένων μεταφορών – οδικές και θαλάσσιες.

Προτεραιότητα αποτελεί επίσης η υλοποίηση των λιμενικών έργων και υποδομών που συμβάλλουν στην ενδοπεριφερειακή συνοχή και η σύνδεσή τους στο πλαίσιο του «Ιονίου Διάπλου». καθώς και οι συνδυασμένες μεταφορές με βελτιώσεις των λιμανιών και του διαμήκη οδικού άξονα στο κάθε νησί. όπως και με τα λιμενικά έργα σύνδεσης της Περιφέρειας με το γεωσπαστικό δίκτυο της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Ιταλίας.

Στερεά Απόβλητα

Για τη διαχείριση των απορριμμάτων υιοθετούνται οι κατευθύνσεις του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων ως προς τις προβλεπόμενες υποδομές διαχείρισης.

Μεταξύ άλλων προωθείται ο περιορισμός της ενεργειακής και περιβαλλοντικής επιβάρυνσης των νησιών και ιδιαίτερα των παράκτιων περιοχών, η ανακύκλωση, η μείωση της παραγωγής αποβλήτων στην πηγή και η επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων.

Υδρευση - Επεξεργασία Λυμάτων

- Προωθούνται κατά προτεραιότητα έργα εκσυγχρονισμού και αντικατάστασης των παλιών δικτύων ύδρευσης και του παλιού εξοπλισμού σε συνδυασμό με την εγκατάσταση κατάλληλου εξοπλισμού για τον εντοπισμό τυχόν βλαβών και την έγκαιρη αποκατάστασή τους. Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα ποιότητας της ύδρευσης στην Κέρκυρα, στους Παξούς και στην Ιθάκη και να μελετηθούν οι δυνατότητες μεταφοράς από την ηπειρωτική περιοχή.
- Επίσης, προωθείται η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων και η κατασκευή νέων, κατά προτεραιότητα στους παραθαλάσσιους οικισμούς και στις παράκτιες και τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, στα σημαντικά οικιστικά κέντρα της ενδοχώρας, στις λιμενικές υποδομές και σε κάθε οργανωμένο υποδοχέα μεταποιητικών δραστηριοτήτων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- Περιορισμένοι πόροι για την κάλυψη των υψηλού κόστους πολλαπλών υποδομών, λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της Περιφέρειας
- Προβλήματα στην κάλυψη των αναγκών υγείας - πρόνοιας στις αγροτικές περιοχές και τα μικρά νησιά, τα οποία δημιουργούν ταυτόχρονα αρνητικές εντυπώσεις στους επισκέπτες
- Έντονη εποχικότητα της αγοράς εργασίας, εξαιρετικά αυξημένη ανεργία κατά τους χειμερινούς μήνες, ανάλογη με το βαθμό τουριστικής ανάπτυξης των νησιών
- Προβλήματα οργάνωσης, συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων Υπηρεσιών της ΠΙΝ
- Παράταση της οικονομικής κρίσης που αναμένεται να οδηγήσει σε συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και στενότητα πόρων χρηματοδότησης έργων κοινωνικού περιεχομένου

- Η ισόρροπη χωρική οργάνωση στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, μέσω της σύνταξης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων σε όλους τους Δήμους και η παροχή κατευθύνσεων για τον αστικό, περιαστικό, εξωαστικό, αγροτικό, ορεινό, ημιορεινό, παράκτιο και θαλάσσιο χώρο.
- Η προστασία και ανάδειξη και ορθολογισμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς, που θα εξυπηρετήσει τους μακροπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους, ιδίως με την ενίσχυση της ταυτότητας των Ιονίων Νήσων.
- Η ενίσχυση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών υψηλής τεχνολογίας με προτεραιότητα στη διάδοση και ενίσχυση της χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, ώστε να αντιμετωπιστεί η ασυνέχεια της Περιφέρειας από τη θάλασσα και να ενισχυθεί η περιφερειακή συνοχή.
- Η ενίσχυση της πολιτικής εξωστρέφειας σε συνδυασμό με την πολιτική της έξυπνης ανάπτυξης σε μια σειρά επιχειρηματικών πρωτοβουλιών που δύνανται να αναπτυχθούν σε περιφερειακό, αλλά και διαπεριφερειακό επίπεδο.

Οι βασικοί αναπτυξιακοί άξονες είναι:

Η Περιφέρεια εντάσσεται στο δημιουργούμενο δυτικό άξονα ανάπτυξης εθνικής εμβέλειας, που συνδέεται με τον άξονα μεταφορών της Ιόνιας Οδού.

Προτείνεται:

- Ο διαμήκης άξονας ανάπτυξης Βορρά – Νότου. Προωθείται η ενίσχυσή του με συνδυασμό θαλάσσιων και οδικών συνδέσεων - κατακόρυφες συνδέσεις των νησιών με τα λιμάνια τους στα οποία καταλήγει ο οδικός άξονας Βορρά – Νότου του κάθε νησιού, καθώς και τον θαλάσσιο διάπλου.
- Οι οριζόντιοι άξονες: Προωθείται η ενίσχυση των οριζόντιων αξόνων - διασυνδέσεων των νησιών με τα λιμάνια της ηπειρωτικής χώρας, ως άξονες διαπεριφερειακής σημασίας. Μέσω αυτών επιτυγχάνεται η σύνδεση με τον δυτικό εθνικό αναπτυξιακό άξονα, την Ιόνια Οδό και μέσω αυτής με την Εγνατία Οδό.

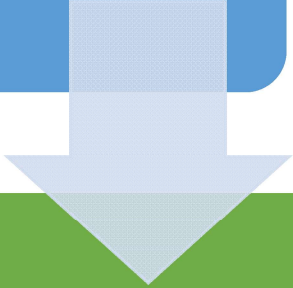
Οι κύριοι πόλοι ανάπτυξης είναι:

- 1. Αστικοί πόλοι: Είναι οι πόλεις – έδρες των Περιφερειακών Ενοτήτων: Κέρκυρα, Λευκάδα, Αργοστόλι, και Ζάκυνθος. Από αυτούς, η Κέρκυρα είναι εθνικής σημασίας και οι υπόλοιπες πόλεις είναι περιφερειακής σημασίας. Προτείνονται μέτρα για την αναστολή της διάχυσης του αστικού χώρου με τη μορφή της εκτός σχεδίου δόμησης, σε συνδυασμό με πολιτικές εξυγίανσης και ανάπλασης του αστικού χώρου κατά προτεραιότητα στις παλιές πόλεις της Κέρκυρας και της Λευκάδας.

Φυσικό περιβάλλον, Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπίο

Οι στρατηγικές κατευθύνσεις εστιάζουν: στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στην προώθηση της «πράσινης οικονομίας» και στην αειφόρο διαχείριση και προστασία φυσικών πόρων.

Η πολιτική της προστασίας του περιβάλλοντος, του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς, εκτός της διάδρασης και της συνέργειας που μπορεί να έχει σε άλλες στρατηγικές ή αναπτυξιακούς στόχους, θα συμβάλλει στη δημιουργία πολιτιστικής ταυτότητας και θα ενισχύσει την περιφερειακή συνοχή.

Για την προστασία του τοπίου και ιδιαίτερα για το αγροτικό τοπίο και των άλλων στοιχείων που προσδίδουν ιδιαίτερη ταυτότητα στην Περιφέρεια (όπως π.χ. οι ελαιώνες, οι πεζούλες, τα σπήλαια, τα λιμναία – θαλάσσια οικοσυστήματα, κ.λπ.) προτείνονται ευρείες ζώνες τοπίου: Διαπόντιων Νήσων, Κέρκυρας, Παξών, Λευκάδας, Μεγανησίου – Καλάμου – Καστού, Κεφαλονιάς, Ιθάκης και Ζακύνθου.

Οι ζώνες τοπίου που εντοπίζονται στην Περιφέρεια χαρακτηρίζονται και αξιολογούνται με βάση την αξία τους σε Διεθνούς, Εθνικής και Περιφερειακής αξίας ή σε Ιδιαίτερα Υποβαθμισμένων και δίδονται οι αντίστοιχες κατευθύνσεις.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Ρόϊδω Μητούλα

mitoula@hua.gr